

حقوق تطبیقی

حرایم علیہ میراث فرسنگی

در حقوق ایران و اسناد بین المللی

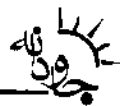
نویسندگان

مجتبی نقدی نژاد

اصغر نارویی

انتشارات جاودانه

سرشناسه : نقدی نژاد، مجتبی، ۱۳۶۳-
 عنوان قراردادی : ایران، قوانین و احکام
 عنوان و نام پدیدآور : حقوق تطبیقی جرایم علیه میراث فرهنگی در حقوق ایران و اسناد بین‌المللی
 نویسندگان: مجتبی نقدی نژاد، اصغر نارویی.
 مشخصات نشر : تهران: جاودانه، جنگل ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری : ۲۰۸ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۱۰۶-۹
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
 موضوع : آثار تاریخی - - نگهداری و مرمت - - قوانین و مقررات کیفری- ایران
 موضوع : آثار فرهنگی - - نگهداری و مرمت - - قوانین و مقررات کیفری- ایران
 موضوع : آثار فرهنگی - - نگهداری و مرمت (حقوق بین‌الملل) - - مقررات کیفری
 موضوع : آثار تاریخی - - نگهداری و مرمت - - قوانین و مقررات کیفری
 شناسه افزوده : نارویی، اصغر، ۱۳۶۵-
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۰ ج ۷ / ن ۱۸۳ / KMHT
 رده‌بندی دیویی : ۳۴۴/۴۶۰۹۵۵ :
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۰۲۲۲-۲

عنوان کتاب: حقوق تطبیقی جرایم علیه میراث فرهنگی در حقوق ایران و اسناد بین‌المللی
 نویسندگان: مجتبی نقدی نژاد، اصغر نارویی
 ناشر: انتشارات جاودانه، جنگل
 ناظر فنی: امین لشکری
 نوبت و سال چاپ: دوم (اول از ناشر)، ۱۳۹۰
 قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۴۰۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۱۰۶-۹

email://Info@junglepup.org

http:// www.junglepup.org

تلفن: ۰۶۶۴۸۲۸۳۰-۹ ۰۶۶۴۸۶۱۱۵-۲۱

۰۳۱۱-۳۲۰۵۰۶۷، ۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	پیشگفتار
	مقدمه
	بخش اول: سیاست جنایی تقنینی در قبال جرایم علیه میراث فرهنگی در حقوق ایران
۲	مقدمه
۳	فصل اول: جرایم علیه میراث فرهنگی - تاریخی
۳	مبحث اول: مبانی جرایم علیه میراث فرهنگی و تاریخی
۳	گفتار اول: تعاریف و مفاهیم
۱۰	گفتار دوم: اهمیت و اعتبار میراث فرهنگی - تاریخی
۱۲	گفتار سوم: مالکیت اموال تاریخی - فرهنگی
۱۶	گفتار چهارم: ماهیت جرایم علیه میراث فرهنگی - تاریخی
	مبحث دوم: جرایم علیه میراث فرهنگی از دیدگاه سیاست جنایی (تقنینی، قضایی، مشارکتی)
۱۸	گفتار اول: مفهوم سیاست جنایی
۲۰	بند اول: مفهوم مضیق سیاست جنایی
۲۱	بند دوم: مفهوم موسع سیاست جنایی
۲۴	گفتار دوم: انواع سیاست جنایی

- ۲۴ بند اول: سیاست جنایی تقنینی
- ۲۹ بند دوم: سیاست جنایی قضایی
- ۳۱ بند سوم: سیاست جنایی مشارکتی
- ۳۶ مبحث سوم: اهداف موجود از جرم‌انگاری جرایم علیه میراث فرهنگی
- ۳۶ گفتار اول: هدف مشترک؛ برقراری نظم عمومی
- ۳۷ گفتار دوم: اهداف ویژه
- ۳۷ بند اول: حفظ و حمایت از اموال تاریخی- فرهنگی
- ۳۷ بند دوم: حفظ حقوق عمومی و اجتماعی
- ۳۸ مبحث چهارم: مبانی مسئولیت کیفری مباشر جرم در جرایم علیه میراث فرهنگی
- ۳۸ بند اول: شخص حقیقی
- ۳۸ بند دوم: شخص حقوقی
- ۴۱ مبحث پنجم: تعریف فرهنگ و آثار فرهنگی- تاریخی
- ۴۱ گفتار اول: تعریف فرهنگ و آثار فرهنگی
- ۴۴ گفتار دوم: تعریف آثار تاریخی
- ۴۶ گفتار سوم: تعریف اموال فرهنگی
- ۴۸ مبحث ششم: مبانی حمایت از میراث فرهنگی
- ۴۸ گفتار اول: میراث فرهنگی و عوامل تهدید کننده آن
- ۴۹ گفتار دوم: مبانی حفظ، پژوهش و معرفی میراث فرهنگی
- ۵۰ بند اول: علل ذاتی
- ۵۱ بند دوم: علل عارضی
- ۵۲ بند سوم: علل عامدی (عمدی)
- ۵۳ مبحث هفتم: تاریخچه تقنینی حمایت کیفری از میراث فرهنگی کشور
- ۵۳ گفتار اول: قانون مجازات عمومی ۱۳۰۴
- ۵۴ گفتار دوم: سایر قوانین قبل از انقلاب
- ۵۶ گفتار سوم: قوانین پس از انقلاب اسلامی
- ۵۹ فصل دوم: بررسی جرایم علیه میراث فرهنگی
- ۶۱ مبحث اول: تخریب اموال تاریخی- فرهنگی
- ۶۳ گفتار اول: معنای لغوی و اصطلاحی تخریب
- ۶۳ بند اول: معنای لغوی

- بند دوم: معنای اصطلاحی ۶۳
- گفتار دوم: عنصر مادی ۶۵
- گفتار سوم: موضوع جرم ۶۵
- گفتار چهارم: تشخیص آثار فرهنگی ۶۶
- گفتار پنجم: عنصر روانی ۶۸
- مبحث دوم: سرقت اموال تاریخی و فرهنگی ۶۹
- گفتار اول: تعریف لغوی و اصطلاحی سرقت ۷۲
- بند اول: تعریف لغوی سرقت ۷۲
- بند دوم: تعریف اصطلاحی و قانونی سرقت ۷۲
- گفتار دوم: عنصر مادی ۷۳
- گفتار سوم: عنصر روانی ۷۵
- گفتار چهارم: عناصر مورد معامله قرار دادن یا اختفاء اشیاء و قطعات آثار فرهنگی - تاریخی ۷۶
- بند اول: عنصر مادی ۷۶
- بند دوم: عنصر روانی ۷۸
- مبحث سوم: ایجاد تزلزل در بنیان آثار فرهنگی - تاریخی ۷۹
- گفتار اول: عنصر مادی ۸۰
- بند اول: معنای لغوی ۸۱
- بند دوم: معنای اصطلاحی ۸۱
- گفتار دوم: عنصر روانی ۸۳
- گفتار سوم: احراز رابطه سببیت میان عمل و خسارت ۸۴
- مبحث چهارم: قاچاق آثار تاریخی - فرهنگی ۸۵
- گفتار اول: تعریف قاچاق ۸۶
- گفتار دوم: بررسی تقنینی جرم قاچاق موضوع اموال تاریخی - فرهنگی ۸۷
- گفتار سوم: عنصر مادی ۸۹
- گفتار چهارم: عنصر روانی ۹۰
- گفتار پنجم: نحوه تشخیص آثار فرهنگی - تاریخی ۹۱
- گفتار ششم: شاکی یا مدعی خصوصی موضوع این ماده ۹۱
- مبحث پنجم: حفاری غیرمجاز برای به دست آوردن اموال تاریخی - فرهنگی ۹۲

- ۹۴ گفتار اول: حفاری غیر مجاز.....
- ۹۴ بند اول: معنای حفاری و کاوش.....
- ۹۵ بند دوم: انواع حفاری.....
- ۹۶ بند سوم: عنصر مادی.....
- ۹۶ بند چهارم: عنصر روانی.....
- ۹۷ گفتار دوم: بدست آوردن اتفاقی اشیاء تاریخی - فرهنگی.....
- ۹۸ بند اول: عنصر مادی.....
- ۹۸ بند دوم: عنصر روانی.....
- گفتار سوم: خرید و فروش اموال تاریخی- فرهنگی حاصله از حفاری غیر مجاز.....
- ۹۸ بند اول: عنصر مادی.....
- ۱۰۰ بند دوم: عنصر روانی.....
- ۱۰۰ مبحث ششم: تجاوز به آثار تاریخی - فرهنگی.....
- ۱۰۱ گفتار اول: عنصر مادی.....
- ۱۰۲ گفتار دوم: عنصر روانی.....
- ۱۰۲ گفتار سوم: شرایط تحقق جرم.....
- ۱۰۲ گفتار چهارم: موضوع جرم.....
- ۱۰۳ مبحث هفتم: مرمت، تغییر، تجدید و توسعه غیر مجاز اماکن فرهنگی - تاریخی.....
- ۱۰۳ گفتار اول: عنصر مادی.....
- ۱۰۴ گفتار دوم: عنصر روانی.....
- ۱۰۴ گفتار سوم: شرایط تحقق جرم.....
- ۱۰۵ مبحث هشتم: انتقال اموال تاریخی و فرهنگی غیر منقول.....
- ۱۰۶ گفتار اول: عنصر مادی.....
- ۱۰۸ گفتار دوم: عنصر روانی.....
- ۱۰۸ مبحث نهم: تغییر کاربری اماکن مذهبی و تاریخی.....
- ۱۰۹ گفتار اول: عنصر مادی.....
- ۱۰۹ گفتار دوم: عنصر روانی.....
- ۱۱۰ گفتار سوم: مرجع تشخیص.....
- ۱۱۰ گفتار چهارم: مرتکب جرم.....

گفتار پنجم: اعلام شکایات و تعقیب جرم	۱۱۱
فصل سوم: بررسی مجازات‌ها در جرایم علیه میراث فرهنگی	۱۱۳
مبحث اول: هدف نظام کیفری	۱۱۵
مبحث دوم: کیفر به عنوان آخرین حربه مقابله با بزهکاری علیه میراث فرهنگی	۱۱۷
مبحث سوم: مرتکبین جرایم علیه میراث فرهنگی	۱۱۸
گفتار اول: اشخاص حقیقی	۱۱۹
بند اول: مباشر و شریک	۱۱۹
بند دوم: معاون جرم	۱۲۰
گفتار دوم: اشخاص حقوقی	۱۲۱
مبحث چهارم: مجازات‌ها و تغییرات حاصل از آن	۱۲۲
گفتار اول: کیفر تخریب اموال تاریخی - فرهنگی ماده ۵۵۸	۱۲۲
گفتار دوم: کیفر سرقت اموال تاریخی - فرهنگی ماده ۵۵۹	۱۲۳
گفتار سوم: کیفر ایجاد نزلزل در بنیان آثار فرهنگی - تاریخی ماده ۵۶۰	۱۲۴
گفتار چهارم: کیفر قاچاق آثار تاریخی - فرهنگی ماده ۵۶۱	۱۲۴
گفتار پنجم: کیفر حفاری غیرمجاز برای به دست آوردن اموال تاریخی - فرهنگی	ماده ۵۶۲
ماده ۵۶۲	۱۲۶
گفتار ششم: کیفر تجاوز به آثار تاریخی - فرهنگی ماده ۵۶۳	۱۲۸
گفتار هفتم: کیفر مرمت، تغییر و... اماکن تاریخی - فرهنگی ماده ۵۶۴	۱۲۸
گفتار هشتم: کیفر انتقال اموال تاریخی - فرهنگی غیرمنقول ماده ۵۶۵	۱۲۹
گفتار نهم: کیفر تغییر کاربری اماکن مذهبی و فرهنگی ماده ۵۶۶	۱۲۹
مبحث پنجم: شاکي یا مدعی خصوصی جرایم این فصل	۱۳۰
مبحث ششم: قابل گذشت بودن جرایم علیه میراث فرهنگی	۱۳۳

بخش دوم: قراردادهای بین‌المللی میراث فرهنگی

مقدمه	۱۳۸
فصل اول: ایران و حقوق بین‌الملل میراث فرهنگی	۱۴۱
مبحث اول: اصول اساسی حقوق میراث فرهنگی ایران	۱۴۲
مبحث دوم: مبنای ملی حقوق میراث فرهنگی	۱۴۳

۱۴۴	مبحث سوم: مبنای بین‌المللی حقوق میراث فرهنگی
۱۴۵	فصل دوم: ایران و کنوانسیون‌های بین‌المللی
۱۴۸	مبحث اول: قرارداد حمایت اموال فرهنگی هنگام جنگ ۱۹۵۴ لاهه
۱۴۸	مقدمه
۱۴۸	گفتار اول: تاریخچه
۱۵۱	گفتار دوم: تصویب قرارداد
۱۵۱	گفتار سوم: موضوع قرارداد
۱۵۲	گفتار چهارم: تعریف اموال فرهنگی
۱۵۳	گفتار پنجم: حمایت اموال فرهنگی
۱۵۵	گفتار ششم: سلب مصونیت
۱۵۵	گفتار هفتم: قلمرو اجرائی و اجرای قرارداد
۱۵۷	گفتار هشتم: الحاق ایران به قرارداد ۱۹۵۴ لاهه
۱۵۸	گفتار نهم: اشکالات وارده بر قرارداد ۱۹۵۴ لاهه
	مبحث دوم: کنوانسیون مربوط به اتخاذ تدابیر برای ممنوع کردن و جلوگیری از ورود و صدور و انتقال مالکیت غیرقانونی اموال فرهنگی
۱۶۰	مقدمه
۱۶۰	گفتار اول: تصویب کنوانسیون
۱۶۱	گفتار دوم: تعریف اموال فرهنگی
۱۶۱	گفتار سوم: انواع اموال فرهنگی مشمول تعریف اموال فرهنگی کنوانسیون
۱۶۲	گفتار چهارم: موضوع کنوانسیون
۱۶۳	گفتار پنجم: انواع اموال فرهنگی مشمول میراث فرهنگی هر کشور
۱۶۳	گفتار ششم: تعهدات دولت‌های عضو کنوانسیون
۱۶۴	گفتار هفتم: چگونگی الحاق به کنوانسیون
۱۶۵	گفتار هشتم: زمان لازم‌الاجرا شدن کنوانسیون
۱۶۵	گفتار نهم: قلمرو اجرائی کنوانسیون
۱۶۵	گفتار دهم: فسخ کنوانسیون
۱۶۶	گفتار یازدهم: تغییر کنوانسیون
	گفتار دوازدهم: قانون الحاق ایران به کنوانسیون اتخاذ تدابیر لازم برای ممنوع کردن و جلوگیری از ورود و صدور و انتقال مالکیت غیرقانونی اموال فرهنگی
۱۶۶	

مبحث سوم: کنوانسیون حمایت از میراث فرهنگی و طبیعی جهان	۱۶۶
گفتار اول: تصویب کنوانسیون	۱۶۶
گفتار دوم: زمان لازم‌الاجرا شدن کنوانسیون	۱۶۸
گفتار سوم: فسخ کنوانسیون	۱۶۸
گفتار چهارم: تعاریف میراث فرهنگی و طبیعی	۱۶۹
بند اول: تعریف میراث فرهنگی	۱۶۹
بند دوم: تعریف میراث طبیعی	۱۷۰
گفتار پنجم: حمایت ملی و حمایت بین‌المللی از میراث فرهنگی و طبیعی	۱۷۰
بند اول: حمایت ملی از میراث فرهنگی و طبیعی	۱۷۰
بند دوم: حمایت بین‌المللی از میراث فرهنگی و طبیعی	۱۷۱
گفتار ششم: قانون الحاق ایران به کنوانسیون حمایت میراث فرهنگی و طبیعی جهان	۱۷۲
مبحث چهارم: کنوانسیون بین‌المللی کمک‌های متقابل اداری به منظور پیشگیری، تجسس و جلوگیری از تخلفات گمرکی	۱۷۳
گفتار اول: تصویب کنوانسیون	۱۷۳
گفتار دوم: تعریف قاچاق	۱۷۳
گفتار سوم: پیوست شماره ۱۱ کنوانسیون «کمک در امر مبارزه با قاچاق اشیای هنری و عتیقه و سایر اموال فرهنگی»	۱۷۴
گفتار چهارم: مبادله اطلاعات توسط ادارات گمرک	۱۷۴
گفتار پنجم: انجام تحقیقات بنا به درخواست و از جانب عضو دیگر	۱۷۵
گفتار ششم: اقدام مأموران گمرک یک عضو در قلمرو عضو دیگر	۱۷۵
گفتار هفتم: الحاق ایران به کنوانسیون	۱۷۵
مبحث پنجم: کنوانسیون پالرمو	۱۷۶
مقدمه	۱۷۶
گفتار اول: جرم‌انگاری جرایم علیه اموال فرهنگی	۱۷۶
گفتار دوم: شاخصه فراملی بودن	۱۷۷
گفتار سوم: اصل همیاری	۱۷۸
منابع و مأخذ	۱۷۹

آثار و گنجینه‌های باستانی پیام‌آور الگوها و سنن نایاب پیشینیان و گویای پیشرفت سبک و مصداق و اسوه‌های تاریخی و فرهنگی در میان هر قوم و ملتی می‌باشند.

می‌توان گفت امروزه آثار فرهنگی مبین هویت و سند تشخیص و تمایز تمدن‌های گوناگون در جهان هستند که بشر کنونی ملزم است خود را به حراست و پشتیبانی از این گنجینه‌های تجدید ناشدنی وا دارد.

به‌علاوه ضرورت حفاظت از این آثار باستانی به واسطه قرار داشتن آنها در معرض عوامل گوناگون از جمله عوامل نامساعد طبیعی (باران، سیل و زلزله) و حملات دشمنان و بیگانگان و حتی خسارات ناخواسته مردم بازدیدکننده و ... به وضوح قابل رویت می‌باشد.

به‌علاوه خسارات مزبور نه به یک فرد و یا یک گروه بلکه به فرهنگ و تمدن یک کشور و یک ملت، لطمات جبران‌ناپذیری وارد می‌کند که اساساً همیشگی خواهد بود. اما آشکار است که لزوم وجود قوانین و احکام مربوط به حراست از موارث فرهنگی، امری است مهم و تلاش جدی در جهت هرچه بهتر انجام شدن این وظیفه کاملاً ضروری است.

مقدمه

به منظور درک ماهیت فضایی و شناخت موضوع و آشنا شدن با سایر مشخصات خاص جرایم علیه میراث فرهنگی - تاریخی، مانند هر تحقیق علمی دیگری در آغاز، طرح مقدمات و مباحثی راجع به موضوع مزبور، ابزاری مناسب جهت شناسایی و تفهیم بحث مربوطه خواهد بود. لذا جهت عنوان مبنای جرایم علیه میراث فرهنگی و تاریخی ابتدا مفاهیم مربوط به تعریف، اهداف، جایگاه و اهمیت حاکم به جرایم مزبور مدنظر است. چرا که شدت اهمیت و ارزش میراث فرهنگی کاملاً واضح است و حمایت از آن به قدری از ظرافت‌های خاص و دقیق برخوردار است که اصول حمایتی لازم جهت حفظ میراث فرهنگی، می‌بایست در یک سطح بین‌المللی تدوین و تهیه شده و به کلیه کشورهای جهان ابلاغ شود تا به واسطه آن امکانات الگوبرداری و آموزش شیوه‌های نوین حمایتی برای همه جهانیان فراهم آید. لازم به ذکر است برای اولین بار چنین اصولی برای حفظ و مرمت ابنیه تاریخی در منشور آتن به سال ۱۹۳۲ مشخص شد.

این اصول که سبب یک حرکت و جنبش بین‌المللی گردید به گونه‌ای که در جزء جزء مستندات ملل مختلف منعکس شد و حتی بعدها یونسکو به منظور نیل به اهداف فوق، یک مرکز فرهنگی جهت مطالعه طرق محافظت و مرمت میراث فرهنگی جهان در شهر رم دایر نمود و رفته‌رفته در نتیجه توجه خاص و علاقه بسیار به امور مرمت و حفظ آثار باستانی، ایرادات و انتقادات زیادی نسبت به سیستم حمایتی و حفاظتی از اموال مندرج در منشور آتن از طرف شخصیت‌های هنری دنیا عنوان گردید.

بخش اول

سیاست جنایی تقنینی در قبال جرایم
علیه میراث فرهنگی در حقوق ایران

www.kerab.ir

مقدمه

در راستای مطالعه و بررسی سیاست جنایی تقنینی در خصوص جرایم علیه میراث فرهنگی و تاریخی بخش اول این نوشتار به جرایم علیه میراث فرهنگی و تاریخی در حقوق ایران و بررسی قوانین و مجازات‌های تعیین شده در خصوص این جرایم اختصاص یافته است که هر جرم به تفکیک دارای عناصر قانونی، مادی و معنوی بوده است که به تفصیل بیان می‌گردد. اهداف موجود از جرم‌انگاری جرایم علیه میراث فرهنگی و نیز بررسی و مطالعه آیین دادرسی کیفری مربوط به جرایم علیه موارث باستانی- فرهنگی- تاریخی، همچنین چگونگی مالکیت اموال تاریخی- فرهنگی و مبنای مسئولیت کیفری مباشر جرم در جرایم علیه میراث فرهنگی اهم مطالبی است که در این بخش آورده خواهد شد. شایان ذکر است بررسی جرایم علیه آثار باستانی در حقوق ایران با استناد به مواد قانون مجازات اسلامی در خصوص جرایم علیه میراث فرهنگی صورت گرفته است و نیز شرایطی که برای این آثار گران‌بها در قانون مجازات عمومی بیان گردیده بود، با وضعیت ارتکاب جرایم مورد نظر در قانون مجازات اسلامی مقایسه و بیان گردیده که به هر یک از این مباحث به صورت جداگانه پرداخته خواهد شد.